

I. COMPREHENSIUNE DE LECTURĂ

ȘI

COMPETENȚĂ GRAMATICALĂ

B1

1. COMPREHENSIUNE DE LECTURĂ

Cum citim un roman?

Iată o întrebare aparent simplă, la care toți credem că știm să răspundem.

Dintotdeauna mi-a fost frică de întrebările simple. Cum par să fie, de exemplu, acelea de la testele de inteligență. În cazul întrebării din titlul articolului, dificultatea ascunsă a răspunsului este de un tip special: nu ține nici de logică sau de bunul-simț, nici de informație *stricto sensu*.

Cu alte cuvinte, nici de natura, nici de cultura umană. De ce ține, totuși? *Lato sensu*, ține de cultură. Însă nu în mod direct, precum, să zicem, ține de cultura noastră lingvistică să cunoaștem înțelesul celor două expresii latinești pe care le-am subliniat sau să folosim forma corectă a celei de-a doua și nu pe aceea, întâlnită deseori, *largo sensu*.

Poate că ar fi potrivit să vorbim de o deprindere intuitivă, dobândită prin experiență proprie de lectură. Se poate și învăța, desigur. Însă partea care se învață nu garantează aplicația în toate cazurile posibile. Rămâne loc pentru descoperiri pe cont propriu sau pentru confuzii.

Întrebări folositoare, întrebări greșite

Am profitat la un moment dat, în cariera mea de profesor de literatură, de efectul euristic al unor asemenea situații. Dar, înainte de a le pune întrebări (aparent simple!) studenților, aveam grijă să le furnizez anumite date legate, în cazul de față, de tipurile de roman pe care le întâlneau, chiar fără să fi fost ei înșiși conștienți de diferență.

Le atrăgeam, bunăoară, atenția că romanele în care acțiunea ne este relatată la persoana a treia și cele în care ne este relatată la persoana întâi comportă abordări diferite: cititorul nu-și pune neapărat cu privire la toate aceleași întrebări și nici nu se poate aștepta la aceleași răspunsuri.

Există întrebări de pe urma cărora nu putem trage niciun folos în înțelegerea romanului sau chiar întrebări greșite, care conduc la răspunsuri greșite.

Două erau exemplele mele favorite, având în vedere (în cazul în speță, căci existau, firește, nenumărate altele) particularitățile diferite ale romanelor la persoana a treia, cu

narator impersonal și omniscient, și ale romanelor la persoana întâi, cu narator care e, de obicei, și un personaj identificabil.

Discutam romanul lui G. Ibrăileanu, „Adela”, roman la persoana întâi, în care naratorul este unul dintre protagoniști, doctorul cvadragenar Emil Codrescu, îndrăgostit de mult mai tânăra Adela. Le ceream studenților să facă un portret al tinerei femei (Adela fusese măritată și divorțase după două săptămâni).

Fără excepție, Adela le apărea ca o făptură încântătoare, dulce și suavă ca o garofiță. Îi întrebam pe ce se bazează. Se bazau pe felul în care o vedea Codrescu, dar îl interpretau ca și cum naratorul ar fi fost acela impersonal și total creditabil din romanul la persoana a treia. Nu păreau conștienți de faptul că naratorul era un bărbat îndrăgostit și complet lipsit de experiență erotică. Nu se întrebau dacă el nu cumva se înșală. Nu luau în discuție mariajul neobișnuit de scurt al Adelei și nici eventualitatea ca divorțul să fi fost din vina ei. Ideea că n-o putem portretiza în mod clar pe Adela li se părea ciudată.

Ela îl înșela pe Gheorghidiu?

După un timp, verificam ce înțeleseseră, întrebându-i dacă socotesc că Ela îl înșală pe Gheorghidiu în romanul lui Camil Petrescu, „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”.

Răspunsurile erau împărțite și clare: da sau nu. Puțini erau aceia care știau că răspunsul este ipotetic, de vreme ce naratorul este Gheorghidiu însuși, un bărbat gelos din cale afară, ale cărui constatări puteau fi foarte bine subiective și tendențioase. Cu atât mai mult cu cât el e martor doar la scene de cochetărie, în public, ale nevastei, care pot spune totul sau nimic.

Mi-am dat seama că explicațiile mele îi convingeau pe cei mai mulți, dar că puțini erau aceia care profitau de ele când citeau un alt roman de același tip, ca să nu spun că erau și destui gata să se complice punând întrebări precum cele de mai sus la lectura unor romane obiective.

Vă dați seama cât de pretențios și caraghios suna întrebarea dacă Ion al Glanetașului o iubea sau o ura pe Ana. Cum citim un roman e o întrebare simplă, dar cu un răspuns complicat.

(Nicolae MANOLESCU)

Hotărâți dacă următoarele constatări de mai jos sunt adevărate sau false.

1. Toți oamenii știu să răspundă la întrebarea „cum citim un roman”. A / F
2. După autor, modul în care se citește un roman nu se poate învăța. A / F
3. Autorul crede că studenții lui erau de părere că nu există întrebări greșite când este vorba despre înțelegerea unui roman. A / F
4. Autorul este de părere că fiecare cititor abordează în mod individual un roman. A / F

5. Pentru a demonstra specificul întregii literaturi, Nicolae Manolescu a folosit două exemple favorite, anume romanele „Adela” și „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”. A / F
6. Știm că divorțul Adelei a fost din vina ei. A / F
7. Niciun student n-a considerat că Emil Codrescu este un narator necredibil. A / F
8. Nicolae Manolescu este convins că naratorul romanului „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” este tendențios. A / F
9. Autorul ne spune că studenții lui nu știau dacă Ela a fost înșelată sau nu de Gheorghidiu. A / F
10. În general studenții ajungeau să înțeleagă explicațiile lui Nicolae Manolescu cu privire la roman, dar numai puțini le puneau în practică. A / F

2. COMPETENȚĂ GRAMATICALĂ

2.1. Continuăți următoarele fraze, păstrând sensul și făcând schimbările necesare:

1. El este noul meu prieten.

Uite-l .....

2. A luat-o la sănătoasa când a dat ochii cu fantoma.

A.....

3. După ce-l întâlnisem, mi-am dat seama cine era cu adevărat.

Când l-.....

4. Fă-i pe voie dacă se poate.

Ascultă-.....

5. S-a scumpit benzina.

Benzina a.....

6. Mașina va fi adusă mâine.

Se.....

7. El face numai ce îi spune soția.

Soția .....

8. De ce nu m-ai așteptat unde ne-am înțeles?

Trebuia .....

9. Dacă-mi cerea bani, îi dădeam.

Dacă mi-ar.....

10. O să te aștept la gară.

Te .....